

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
АГЕНЦИЯ „МИТНИЦИ“
ЦЕНТРАЛНО МИТНИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ

ЗАПОВЕД

№ ЗАМ-109/32-28351

София, 01-02..... 2017 г.

На основание чл. 10, ал. 11 от Закона за митниците и § 2 от Заключителните разпоредби на Наредба № Н-1 от 03.06.2016 г. за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“, във връзка с чл. 6, т. 2 и т. 16, и чл. 16, т. 7 от Устройствения правилник на Агенция „Митници“

НАРЕЖДАМ:

Утвърждавам Вътрешни правила за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“ – приложение към настоящата заповед.

Копие от заповедта, ведно с приложението, да се предостави на всички директори на дирекции в Централно митническо управление, ръководители на самостоятелни звена и на началниците на митници, за сведение и изпълнение.

Заповедта, ведно с приложението да се публикува на Интранет страницата на Агенция „Митници“.

Контрола по изпълнение на заповедта възлагам на Елена Кирилова – директор на дирекция „Организация и управление на човешките ресурси“, Централно митническо управление.

ДИРЕКТОР НА АГЕНЦИЯ „МИТНИЦИ“:

(РОЗАЛИЯ ДИМИТРОВА)

ПРИЛОЖЕНИЕ

**към Заповед № 3AM-109.....01.02.2017 г.
на директора на
Агенция „Митници“**

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА

**за условията и реда за извършване на изследване за професионална и
психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в
Агенция „Митници“**

Глава първа

Общи положения

Чл. 1. Настоящите Вътрешни правила уреждат начина и организацията за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“, съгласно чл. 10, ал. 11 от Закона за митниците и Наредба № Н-1 от 03.06.2016 г. за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“, наричана по-нататък „Наредбата“.

Чл. 2. Изследването за професионална и психологическа пригодност се извършва при:

1. конкурс за назначаване на държавни служители, включително и по чл. 15 от Закона за държавния служител;
2. подбор за заемане на длъжност по трудово правоотношение в рамките на щатната численост на персонала;
3. повишаване в длъжност;
4. в случаите по чл. 16а и чл. 81а от Закона за държавния служител, както и за длъжността ръководител на звеното за връзки с обществеността.

Чл. 3. (1) Изследването за професионална и психологическа пригодност се извършва:

1. В случаите по чл. 2, т. 1, след проверка на професионалните знания, свързани с функциите или изпълнението на конкретната длъжност, уменията за стратегическо мислене или за справяне с конкретните задачи, свързани с изпълнението на длъжността, в съответствие с Глава пета, Раздел II от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители.

2. В случаите по чл. 2, т. 2 и 4, след преглед на представените от кандидатите документи с цел преценка на квалификацията и/или на условията за заемане на съответната длъжност.

3. В случаите по чл. 2, т. 3:

а) по трудово правоотношение: след преценка на квалификацията и/или условията за заемане на съответната длъжност;

б) по служебно правоотношение: след като кандидатът е изразил писмено съгласие да заеме длъжността, съгласно чл. 31, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация (НУРОИСДА). В случай, че кандидатите са повече от един, изследването за професионална и психологическа пригодност се

извършва след като непосредственият ръководител извърши подбор въз основа на годишната оценка на изпълнение на длъжността, притежавания ранг, бъдещият потенциал за развитие на служителя, отразен във формуляра за оценка, и писмен изпит, ако прецени за необходимо.

Чл. 4. (1) Изследването за професионална и психологическа пригодност на кандидатите за назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“ се извършва от служители с професионална квалификация психолог от отдел „Подбор и кариерно развитие“, дирекция „Организация и управление на човешките ресурси“, Централно митническо управление на Агенция „Митници“.

(2) Служителите по ал. 1 притежават сертификат, удостоверяващ обучението им със стандартизирани и валидизирани за Република България тестове, отговарящи на изискванията, регламентирани в Наредбата.

Чл. 5. Изследването за професионална и психологическа пригодност се извършва чрез стандартизирани и валидизирани за Република България тестове. Изследването чрез тест/тестове или тест/тестове и психодиагностично полуструктурирано интервю се извършва при условията, регламентирани в Наредбата.

Глава втора

Раздел I

Допускане на кандидатите до изследване за професионална и психологическа пригодност

Чл. 6. (1) Кандидатите, които не са покрили изискванията по чл. 3, не се допускат до изследване за професионална и психологическа пригодност.

(2) Комисията или непосредственият ръководител изготвят списък на допуснатите кандидати, които ще бъдат изследвани за професионална и психологическа пригодност, съгласно приложението, който се предоставя на служителите по чл. 4, определени със заповед за участие в процедурата.

(3) Допуснатите кандидати за изследване за професионална и психологическа пригодност, се уведомяват писмено чрез електронна поща или по телефон за дата, място и час на провеждането му.

Чл. 7. Когато със заповедта на директора на Агенция „Митници“, с която е стартирана процедурата за назначаване или повишаване в длъжност се предвижда и психодиагностично полуструктурирано интервю, на него се явяват кандидатите, които са преминали успешно елиминаторния праг на теста/тестовете.

Раздел II

Организация и извършване на тестовите психологически изследвания

Чл. 8. Тестовите психологически изследвания се провеждат в зала, осигурена от Агенция „Митници“.

Чл. 9. Преди началото на тестовите психологически изследвания, кандидатите представят документ за самоличност и попълват декларация по приложение № 1 към чл. 8, ал. 2 от Наредбата.

Чл. 10. (1) Кандидатите собственоръчно изписват данните си (три имена, ЕГН, дата на явяване и др.) върху тестовите бланки и листовите за отговори на съответните методики (тестове, въпросници) с пишещ в син цвят химикал.

(2) Кандидатите работят самостоятелно със съответните тестове - тест за интегритет и/или тест за интелектуални способности, и/или личностен въпросник, като спазват инструкциите и ограниченията за начало и край на времето за работа.

(3) Кандидатите имат право да задават въпроси преди започване на работа с даден тест или въпросник.

(4) Кандидатът не се допуска или се отстранява, когато преди започване или по време на изследването видимо се установи, че е употребил алкохол или е под въздействието на друго упойващо вещество. Закъснели кандидати не се допускат в залата, ако изследването е започнало.

(5) При доброволен отказ от участие в тестовите психологически изследвания или при нарушаване на реда и възпрепятстване на провеждането им, кандидатът се отстранява от участие, което се отразява в констативен протокол.

Чл. 11. (1) Служителите по чл. 4 извършват тестовите психологически изследвания групово или индивидуално, като:

1. отговарят за организацията и провеждането на тестовите психологически изследвания;
2. организират извършването на тестовите психологически изследвания, съгласно предварително изготвен график;
3. осигуряват необходимите бланки;
4. провеждат тестовите психологически изследвания с определените за съответната процедура тестове (тест за интегритет и/или тест за интелектуалните способности, и/или личностен въпросник), които са еднакви и задължителни за всички кандидати в една процедура;
5. спазват изискванията на нормативната уредба, Вътрешните правила, Методическите указания и професионалната етика.

Чл. 12. (1) В началото на изследването се обяснява на кандидатите същността, условията, реда и начина на протичането му. Раздават се тест за интегритет и/или тест за интелектуалните способности, и/или личностен въпросник, листите за отговор към тях, според целта на изследването и по реда, в който ще бъдат използвани.

(2) Тестът за интелектуалните способности, е с ограничено време за работа. Кандидатите: попълват в съответната тестова бланка датата и личните си данни; получават стандартизирана инструкция за начина и времето за работа с теста; предоставя им се възможност и време за въпроси. Работата с теста за ограничено време започва и се прекратява от всички изследвани лица при условно установени думи, съответно за начало и край на работа; времето за работа се отчита с хронометър. Кандидатите работят самостоятелно, като попълват тестовата бланка с пишещ в син цвят химикал. След изтичане на определеното време се събират бланките от попълнения тест за интелектуалните способности на всички изследвани лица.

(3) Тестът за интегритет и личностният въпросник не са с ограничено време за работа. Кандидатите: попълват върху съответния лист за отговори датата и личните си данни; получават стандартизирана инструкция за начина на работа с теста за интегритет и/или личностния въпросник; предоставя им се възможност и време за въпроси. Кандидатите работят самостоятелно, като попълват листа за отговори с пишещ в син цвят химикал. Допускат се въпроси относно инструкцията и начина на попълване на листа за отговори, както и въпроси относно значението на отделни думи или смисъла на отрицателно зададените въпроси. След

приключване на работа с теста за интегритет и/или личностния въпросник, лицата предават попълнените листове за отговори.

(4) При нарушаване на инструкциите за извършване на тестовите психологически изследвания, кандидатите се отстраняват от участие в изследването.

Раздел III

Анализ, обобщаване на резултатите и изготвяне на психологично заключение

Чл. 13. Преди извършване на изследването, служителите по чл. 4 попълват декларации по образец съгласно приложение № 3 и приложение № 4 към чл. 10, ал. 6 от Наредбата.

Чл. 14. (1) Служителите по чл. 4 анализират, обобщават резултатите и изготвят психологично заключение съгласно Методическите указания за провеждане на изследване за психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“ (Методически указания).

(2) На базата на получените резултати по отделните тестови психологически изследвания, служителите по чл. 4 анализират резултатите, съгласно Методическите указания чрез: интерпретация на тестови скали, статистически норми и корелации между скалите и модулите.

(3) Интерпретирането на тестовите скали за всяка методика се извършва с количествено и качествено оценяване съгласно Методическите указания и интерпретативните ръководства към теста за интелектуалните способности, теста за интегритет и личностния въпросник:

1. количественото оценяване на резултатите се извършва за всички кандидати в зависимост от длъжността, за която се извършва изследването, съгласно чл. 7 от Наредбата, чрез определяне на конструкторите граници по приложените нормативни скали, получени на база резултати на изследваните лица;

2. качествено оценяване се извършва в зависимост от степента на изразеност на съответното качество;

3. нормативните скали са статистическият еталон, с който се съпоставят индивидуалните резултати на изследваните лица.

(4) Резултатите от тестовите психологически изследвания:

1. се оценяват в зависимост от степента на изразеност на дадено качество;

2. не се тълкуват в абсолютни стойности, а се прави и качествен анализ;

3. оценяват моментното реално ниво на качествата на личността и могат да служат като основа за надеждна прогноза;

4. не се разглеждат изолирано, а се търсят и възможности за компенсация между качествата;

5. отчитат риска от допускане на корупционни действия, контрапродуктивно работно поведение, което може сериозно да ограничи възможностите за ефективно изпълнение на функциите и задълженията на длъжността.

(5) Обобщаването на резултатите се извършва на база стандартни точки и таблици по съответните методики. Служителите по чл. 4 изготвят психологично заключение, съгласно приложение № 2 към чл. 10, ал. 3 от Наредбата:

1. на база актуалното психично функциониране на съответния кандидат към момента на тестовото психологическо изследване;

2. на база резултатите, постигнати от кандидата по тестова батерия, а в случаите по чл. 7 се верифицира чрез психодиагностично полуструктурирано интервю.

Чл. 15. След приключване на изследването за професионална и психологическа пригодност:

1. комисията провежда заседание, съвместно със служителите по чл. 4, определени със заповед за участие в процедурата и взема решение за допускане или недопускане на кандидатите до заключителния етап на процедурата по назначаване въз основа на крайните резултати от психологичното заключение на всеки кандидат и данните от констативните протоколи по чл. 10, ал. 5.

2. при повишаване в длъжност, в случаите по чл. 16а от Закона за държавния служител, както и за длъжността ръководител на звено за връзки с обществеността, служителите по чл. 4 изготвят протокол, в който се отразяват крайните резултати от психологичните заключения на всеки кандидат и данните от констативните протоколи по чл. 10, ал. 5. Изготвеният протокол се извежда в Регистър за извършените изследвания за професионална и психологическа пригодност при повишаване в длъжност в Агенция „Митници“, воден от отдел „Подбор и кариерно развитие“, дирекция „Организация и управление на човешките ресурси“, Централно митническо управление на Агенция „Митници“. Служителите по чл. 4 предоставят протокола на непосредствения ръководител или на органа по назначаването.

Глава трета

Професионална и психологическа пригодност

Чл. 16. (1) Професионалната и психологическа пригодност се определя чрез съпоставяне на личния резултат на кандидата към момента на изследването с нормите съгласно Методическите указания по съответните тестови методики.

(2) Психологичното заключение за резултатите от изследването е съгласно чл. 15, ал. 2 и чл. 16, ал. 2 от Наредбата.

(3) За следващ етап от процедурата се класира кандидат с психологично заключение „покрива изискванията за длъжността“.

Чл. 17. (1) Резултатите от изследване за професионална и психологическа пригодност са валидни в рамките на една година от датата на провеждане на изследването.

(2) Комисията, изисква справка от служителите по чл. 4 за наличието на психологично заключение от изследване за професионална и психологическа пригодност, извършено в срока по ал. 1 на допуснатите кандидати до процедурата. Кандидати, които имат психологично заключение от изследване за професионална и психологическа пригодност и срока по ал. 1 не е изтекъл, не се допускат до изследване.

(3) Прекият ръководител, провеждащ подбора за повишаване в длъжност, изисква справка от служителите по чл. 4 за наличието на психологично заключение от изследване за професионална и психологическа пригодност, извършено в срока по ал. 1 на заявите съгласие за участие в подбора. Кандидати, които имат психологично заключение от изследване за професионална и психологическа пригодност и срока по ал. 1 не е изтекъл, не се допускат до изследване.

Глава четвърта

Съхранение и архивиране на резултатите от изследването за професионална и психологическа пригодност

Чл. 18. Документацията от извършеното изследване за професионална и психологическа пригодност се съхранява от служителите по чл. 4 съгласно Закона за Националния архивен фонд и Наредбата за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции, при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни.

Чл. 19. (1) Служителите по чл. 4, членовете на комисията и непосредственият ръководител, провеждащ подбора за повишаване в длъжност, както и всички лица, на които е станала известна информация във връзка с изследването за професионална и психологическа пригодност са длъжни да не я разгласяват.

(2) За неизпълнение на задължението по ал. 1, виновните лица носят дисциплинарна отговорност.

Чл. 20. Агенция „Митници“ създава и поддържа архив на документацията от извършеното изследване за професионална и психологическа пригодност за срок не по-малък от 5 (пет) години.

Заклучителни разпоредби

§ 1. Вътрешните правила се издават на основание параграф 2 от Заклучителните разпоредби на Наредба № Н-1 от 03.06.2016 г. за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“.

§ 2. Вътрешните правила се утвърждават, допълват и изменят със заповед на директора на Агенция „Митници“.

§ 3. Изпълнението на Вътрешните правила се възлага на директора на дирекция „Организация и управление на човешките ресурси“, началника на отдел „Подбор и кариерно развитие“, служителите с професионална квалификация „психолог“ от отдел „Подбор и кариерно развитие“, дирекция „Организация и управление на човешките ресурси“, ЦМУ, председателите и членовете на комисиите по процедури за назначаване в Агенция „Митници“ и непосредствените ръководители, провеждащи подбор за повишаване в длъжност на служителите в Агенция „Митници“.

<p align="center">Списък на кандидатите по конкурс/подбор рег. № ЗАМ- ... г. за длъжност "... в сектор/отдел/дирекция "..., ЦМУ/Митница ... , които следва да се явят на тестово психологическо изследване на ... /дата/ в гр. ... за длъжности, изискващи висше/средно образование</p>					
№	ЕГН	Име	Презиме	Фамилия	Кандидатства за длъжност:
1					
2					
...					

* Забележка: Списъкът се изготвя във формат Excel в азбучен ред на кандидатите, които ще бъдат изследвани за професионална и психологическа пригодност.